

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

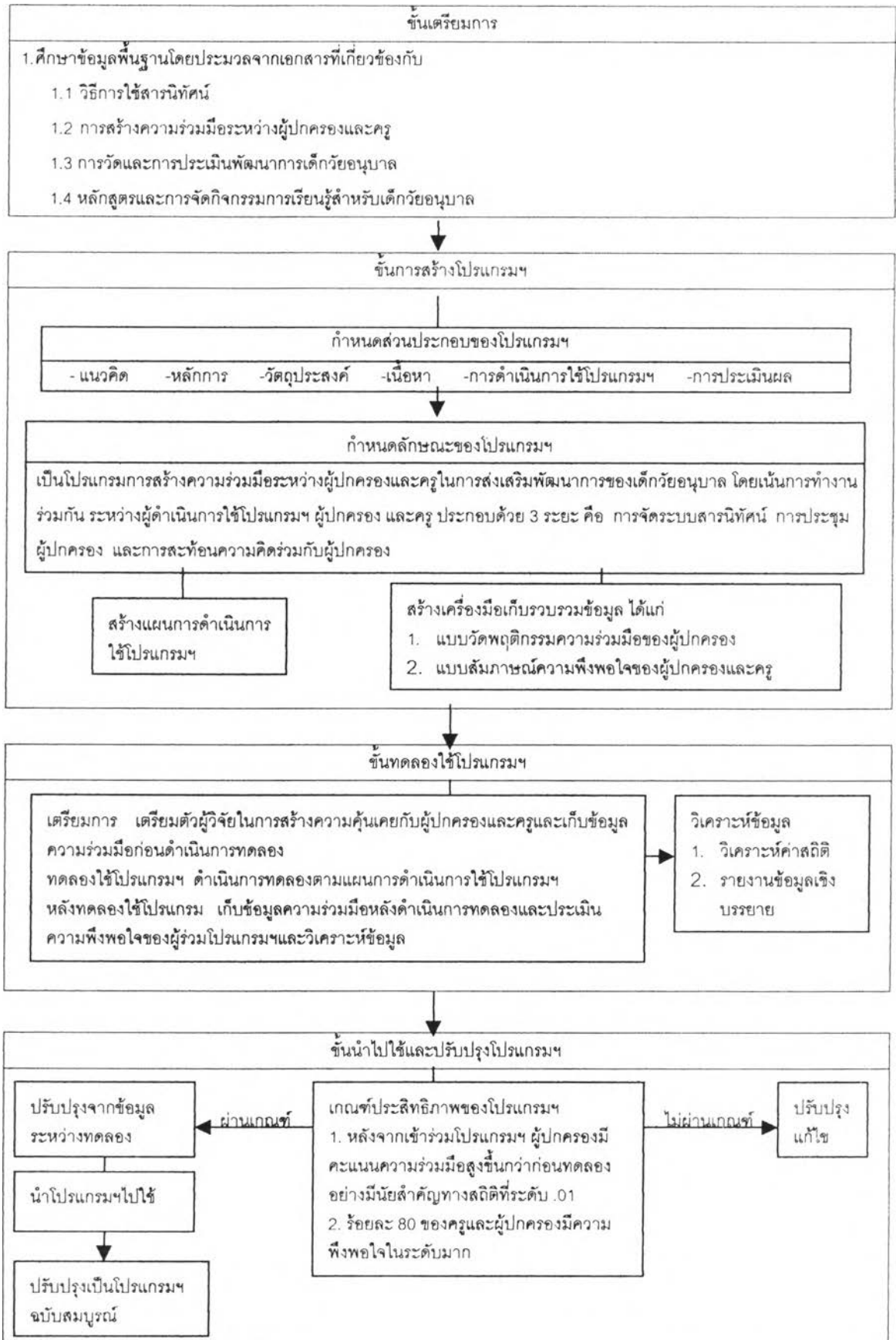
ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างโปรแกรมฯ

ขั้นที่ 3 ขั้นทดลองใช้โปรแกรมฯ

ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปใช้และปรับปรุงโปรแกรมฯ

ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยได้นำเสนอไว้ในแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล

รายละเอียดของการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการประมวลความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผลของโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู แล้วกำหนดให้แนวคิดของการจัดระดับความร่วมมือของ Rasinski และ Fredericks เป็นหลักในการพัฒนาโปรแกรมฯ (อ้างอิงใน Rockwell, Andre and Hawley, 1995)

1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สารนิทัศน์มาเป็นวิธีการหลักในการพัฒนาโปรแกรมฯ โดยเน้นวิธีการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ร่วมกันตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

1.3 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดการประเมินผลเด็ก ตลอดจนหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการประเมินพัฒนาการเด็ก แล้วศึกษารอบการประเมินพัฒนาการของรูปแบบการศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทยฉบับปรับปรุงเป็นแนวทางในการสร้างกรอบการประเมินพัฒนาการเด็กของโปรแกรมฯ

1.4 ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครู วิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง รวมถึงวิธีการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล

ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างโปรแกรมฯ มีวิธีการดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

2.1 นำข้อมูลในขั้นที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิดและสาระสำคัญของโปรแกรมฯ ประกอบด้วยแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการประเมินผล ตามรายละเอียดในแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดและสาระสำคัญของโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล

แนวคิด	
<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการศึกษาจำเป็นต้องเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือของบ้านและโรงเรียน 2. การประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองและครูที่จะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาเด็กจำเป็นต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน 3. ผู้ปกครองเป็นผู้ใกล้ชิด รู้จัก และมีอิทธิพลกับเด็กมากที่สุด จึงเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กได้ดีที่สุด ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องทำงานกับผู้ปกครองในการติดตามพัฒนาการเด็ก 4. สารนิทัศน์ช่วยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินพัฒนาการของเด็ก 5. การจัดทำสารนิทัศน์จำเป็นอย่างยิ่งในการที่ผู้ปกครองร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในการประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความแตกต่างกันได้ตรงกับสภาพจริง 6. การจัดการประเมินพัฒนาการเด็กที่เป็นระบบทำให้เห็นพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กชัดเจน และจำเป็นมากในการช่วยให้ครูสามารถช่วยเหลือหรือส่งเสริมเด็กให้มีศักยภาพสูงสุดตามวัย 	
วัตถุประสงค์	
เพื่อสร้างและทดลองใช้โปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล	
เนื้อหา	
<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาการเด็กในด้าน <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ร่างกาย 1.2 อารมณ์ จิตใจ 1.3 สังคม 1.4 สติปัญญา 	<ol style="list-style-type: none"> 2. การจัดระบบสารนิทัศน์ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การวางแผนการจัดเก็บสารนิทัศน์ 2.2 การจัดเก็บหลักฐาน 2.3 การคัดเลือกและวิเคราะห์ 2.4 การจัดระบบสารนิทัศน์
ลักษณะการจัดกิจกรรม	
<p>แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ</p> <p>ส่วนที่ 1 การทำงานของครู</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 กิจกรรมการจัดระบบสารนิทัศน์ เพื่อแสดงให้เห็นร่องรอย หลักฐานการเรียนรู้ของเด็ก 1.2 กิจกรรมการประชุมครู เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและสะท้อนความคิดร่วมกันระหว่างครู <p>ส่วนที่ 2 การทำงานกับผู้ปกครอง</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 กิจกรรมการสะท้อนความคิดร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อนำเสนอหลักฐานและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กตลอดจนการหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กร่วมกัน 	

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดและสาระสำคัญของโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล (ต่อ)

การจัดกลุ่ม
<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มย่อย ในกิจกรรมการประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและสะท้อนความคิดร่วมกัน 2. รายบุคคล ในกิจกรรมการพบปะผู้ปกครองเพื่อให้ข้อมูลพัฒนาการเด็กรายบุคคล ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองและครู ตลอดจนค้นหาแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3. กลุ่มใหญ่ ในกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองเพื่อให้ข้อความรู้ ภาพรวมของพัฒนาการเด็ก ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล และหาข้อสรุปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
บรรยากาศการเรียนรู้
<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นบรรยากาศการแลกเปลี่ยนข้อมูลและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ครู และผู้ใช้โปรแกรมฯ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เกียรติ และเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น 2. เป็นบรรยากาศการค้นหาแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยอนุบาล ในลักษณะของการกระตุ้นให้เกิดการให้ข้อมูลแนวลึกและการทำงานร่วมกัน
ระยะเวลาการดำเนินการ
เป็นการดำเนินการภายใต้ระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา
การประเมินผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินผลผลิต ใช้แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองโดยมีเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ คือ หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองจะต้องมีคะแนนความร่วมมือที่สูงขึ้นกว่าก่อนการดำเนินการ 2. การประเมินผลกระบวนการใช้โปรแกรมฯ ใช้แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและครูในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ โดยมีเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ คือ ร้อยละ 80 ของครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ในระดับมาก

2.2 สร้างแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

2.2.1 สร้างแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาความสำคัญ ความเป็นมา ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือและการใช้สารนิทัศน์

2) นำแนวคิด ทฤษฎีที่ศึกษามาสังเคราะห์และสร้างเป็นแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การให้ความรู้และแนวปฏิบัติ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์ ประกอบด้วย

3 ระยะ คือ การจัดระบบสารนิทัศน์ การประชุมครู และการสะท้อนความคิดร่วมกับผู้ปกครอง

ขั้นที่ 3 การสรุปผลการใช้โปรแกรมฯ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์

2.2.2 นำแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯทั้งหมดไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล แล้วนำคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข เป็นแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯก่อนจะนำไปทดลองใช้จริง ซึ่งรายละเอียดของการปรับปรุงโปรแกรมฯตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สรุปข้อมูลการตรวจสอบโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาลก่อนการทดลอง

ส่วนประกอบ	ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ
เนื้อหา	หลักฐานในการใช้สารนิทัศน์จะต้องมีครบทั้ง 5 ประเภท และต้องมีหลักการให้ครูกิดวิเคราะห์ในเรื่องของการสังเกตพัฒนาการเด็กด้วย	กำหนดหลักฐานในการใช้สารนิทัศน์ให้มีครบทั้ง 5 ประเภท คือ (1)พอร์ดโฟลิโอของเด็กรายบุคคล (2) การบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับ (3) การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็ก (4) การสะท้อนตนเองของเด็ก (5) ผลงานของเด็ก และเพิ่มเติมแนวทางการวิเคราะห์พัฒนาการเด็กในแต่ละกิจกรรมให้แก่ครู
กระบวนการใช้โปรแกรมฯ	ควรนำเสนอให้เห็นภาพของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯที่ละเอียดชัดเจนว่ากิจกรรมใดทำอะไรในช่วงเวลาใด นำกิจกรรมย่อยมาใส่ลงในกิจกรรมของโปรแกรมฯ รายละเอียดในกิจกรรมพบปะผู้ปกครองต้องไม่ซ้ำซ้อน เพื่อการควบคุมเวลาในการดำเนินการ ต้องชัดเจนในแผนการจัดเก็บหลักฐานว่าจะเก็บอะไร อย่างไร	เพิ่มเติมตารางการดำเนินการใช้สารนิทัศน์ที่ละเอียดชัดเจนมากขึ้น โดยระบุช่วงเวลาและวิธีการในการเก็บหลักฐานของแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน ตัดกิจกรรมย่อยที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ออกไป ปรับประเด็นที่จะสนทนากับผู้ปกครองให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน ทบทวนการเก็บหลักฐานให้เข้าใจมากขึ้น และต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน และจัดทำคู่มือการใช้สารนิทัศน์อย่างละเอียดเพื่อประกอบการใช้ในโปรแกรมฯ
การประเมินผลโปรแกรมฯ	ควรเก็บข้อมูลที่เป็นเชิงความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองด้วย	ปรับวิธีการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความคิด และความรู้สึกของผู้ปกครอง

2.3 กำหนดลักษณะของเครื่องมือและสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครอง และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ซึ่งมีลักษณะและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครอง แบ่งเป็น 4 ส่วน ตามสถานการณ์ในการเก็บข้อมูลใน 3 สัปดาห์ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ คือ (1) การประชุมผู้ปกครอง (2) การเขียนตอบในสมุดรายงานพัฒนาการเด็ก (3) การสื่อสารผ่านสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และ(4) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยให้เป็นคะแนน 0 – 4 คะแนน ตามลักษณะพฤติกรรมหรือข้อความที่ผู้ปกครองแสดงออกมาในสถานการณ์นั้นๆ

ตารางที่ 7 กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองในสถานการณ์จริง

สถานการณ์	เวลาและจำนวนครั้งที่เก็บ		วิธีเก็บข้อมูล	ลักษณะพฤติกรรม
	ก่อน	หลัง		
1. การประชุมผู้ปกครอง	สัปดาห์ที่ 1 1 ครั้ง	สัปดาห์ที่ 18 1 ครั้ง	การคัดเลือกข้อมูลจากรายงานการประชุมปกครอง	ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็น
2. การเขียนตอบในสมุดรายงานพัฒนาการ	สัปดาห์ที่ 2 1 ครั้ง	สัปดาห์ที่ 17 1 ครั้ง	การคัดเลือกข้อมูลความคิดเห็นของผู้ปกครองจากสมุดรายงานพัฒนาการ	ผู้ปกครองสะท้อนความคิดเห็นด้านพัฒนาการเด็ก
3. การสื่อสารผ่านสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน	สัปดาห์ที่ 2-3 2 ครั้ง	สัปดาห์ที่ 17-18 2 ครั้ง	การคัดเลือกข้อมูลจากสมุดสื่อสาร	ผู้ปกครองสื่อสารโต้ตอบกับครูทุกวัน สัปดาห์ละ 5 วัน

ตารางที่ 7 กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองในสถานการณืจริง (ต่อ)

สถานการณื	เวลาและจำนวนครั้งที่เก็บ		วิธีเก็บข้อมูล	ลักษณะพฤติกรรม
	ก่อน	หลัง		
4. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของ โรงเรียน				
4.1 การเข้าร่วมกิจกรรม	สัปดาห์ที่ 1 1 ครั้ง	สัปดาห์ที่ 18 1 ครั้ง	การคัดเลือกข้อมูล จากบันทึกครูหรือ หลักฐานการตอบ เข้าร่วมกิจกรรม	ผู้ปกครองให้ความ ร่วมมือในกิจกรรมที่ทาง โรงเรียนจัดขึ้น
4.2 การแบ่งปันสิ่งของ	สัปดาห์ที่ 1 - 3 3 ครั้ง	สัปดาห์ที่ 16 - 18 3 ครั้ง	การคัดเลือกข้อมูล จากใบลงชื่อการนำ สิ่งของมาแบ่งปัน	ผู้ปกครองลงชื่อ สนับสนุนสิ่งของที่ทาง โรงเรียนติดประกาศขอ ความร่วมมือ สัปดาห์ ละ 1 วัน

2) แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นแนวการสัมภาษณ์ในประเด็น วัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมในโปรแกรมฯ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะกิจกรรมที่เหมาะสมในการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) สร้างแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครอง เพื่อใช้เก็บข้อมูลก่อนและหลังการใช้โปรแกรมฯ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการวัด โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ แล้วกำหนดสถานการณืจริงในการเก็บข้อมูลความร่วมมือของผู้ปกครอง 4 สถานการณื คือ (1) การประชุมผู้ปกครอง (2) การเขียนตอบในสมุดรายงานพัฒนาการเด็ก

(3) การสื่อสารผ่านสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และ(4) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

1.2) ศึกษาเอกสาร ตำรา และข้อมูลจากสมุดสื่อสาร และสมุดรายงานพัฒนาการของโรงเรียนในปีการศึกษา 2543 เพื่อกำหนดลักษณะพฤติกรรมของผู้ปกครองและข้อความที่สื่อสารกลับมาที่สะท้อนระดับความร่วมมือ 4 ระดับตามทฤษฎี

1.3) สร้างแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครอง โดยการกำหนดลักษณะพฤติกรรมของผู้ปกครองที่สะท้อนความร่วมมือในระดับต่างๆ ภายใต้สถานการณ์ของการเก็บข้อมูลนั้นๆ

1.4) สร้างเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

1 คะแนน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมหรือข้อความที่สะท้อนความร่วมมือของผู้ปกครองในระดับน้อย คือการรับการสื่อสารทางเดียว

2 คะแนน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมหรือข้อความที่สะท้อนความร่วมมือของผู้ปกครองในระดับปานกลาง คือการรับการสื่อสารสองทาง

3 คะแนน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมหรือข้อความที่สะท้อนความร่วมมือของผู้ปกครองในระดับมาก คือการเป็นผู้มีส่วนร่วม

4 คะแนน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมหรือข้อความที่สะท้อนความร่วมมือของผู้ปกครองในระดับมากที่สุด คือการเป็นผู้สนับสนุน

1.5) นำแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม ซึ่งจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า

1.5.1) ความหมายของระดับความร่วมมือในแต่ละสถานการณ์ยังไม่ชัดเจน ทำให้เกณฑ์การให้คะแนนไม่มีความคงที่ในการให้คะแนน

1.5.2) ภาษาที่ใช้ในตัวอย่างพฤติกรรมบางประโยคยังไม่เหมาะสมและบางตัวอย่างไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมในระดับความร่วมมือนั้นๆ

1.5.3) คะแนนที่ให้ยังไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้ปกครองที่แสดงออกมา

1.6) นำแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปลองใช้กับข้อมูลปีการศึกษา 2543 เพื่อปรับเกณฑ์การวิเคราะห์พฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองที่สะท้อนแต่ละระดับความร่วมมือให้ละเอียดและเข้าใจตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จากนั้นปรับปรุงแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองเป็นฉบับสมบูรณ์ ดังนี้

1.6.1) ปรับเกณฑ์การให้คะแนนโดยกำหนดพฤติกรรมหรือคำพูดของผู้ปกครองที่เป็นตัวบ่งชี้ของความร่วมมือแต่ละระดับในแต่ละสถานการณ์ให้ชัดเจน

1.6.2) ปรับภาษาที่ใช้ โดยตัดข้อเด็กออกและตรวจสอบตัวอย่างพฤติกรรมของผู้ปกครองให้สัมพันธ์กับความหมายของความร่วมมือในแต่ละระดับ

1.6.3) เพิ่มคะแนน 0 คะแนน สำหรับพฤติกรรมของผู้ปกครองที่ไม่สะท้อนความร่วมมือหรือแสดงความร่วมมือน้อยที่สุด

1.7) แบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองฉบับสมบูรณ์

ลักษณะของแบบวัดออกแบบเพื่อวัดพฤติกรรมของผู้ปกครองในสถานการณ์จริงที่สามารถสะท้อนให้เห็นระดับความร่วมมือ 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 0 การไม่รับการสื่อสาร

ระดับที่ 1 การรับการสื่อสารทางเดียว

ระดับที่ 2 การรับการสื่อสารสองทาง

ระดับที่ 3 การเป็นผู้มีส่วนร่วม

ระดับที่ 4 การเป็นผู้สนับสนุน

บริบทของการเก็บข้อมูล ได้แก่ สถานการณ์การประชุมผู้ปกครอง สถานการณ์การเขียนตอบในสมุดรายงานพัฒนาการ สถานการณ์การสื่อสารผ่านสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน สถานการณ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ตารางที่ 8 เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครอง

แหล่งข้อมูล	ระดับ ความร่วมมือ	พฤติกรรมของผู้ปกครอง	คะแนนที่ได้
1. บันทึกการประชุม	0	ไม่เข้าร่วมและไม่แจ้งให้ทราบ	0
	1	เข้าร่วมประชุม	1
	2	ได้ตอบกับครู	2
	3	ให้ความร่วมมือกับกิจกรรม ของโรงเรียน	3
	4	สนับสนุนสิ่งของหรือแรงงาน หรือให้คำแนะนำแก่โรงเรียน	4

ตารางที่ 8 เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครอง (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	ระดับ ความร่วมมือ	พฤติกรรมของผู้ปกครอง	คะแนนที่ได้
2. สมุดรายงาน พัฒนาการ	0	ไม่แสดงการรับทราบข้อมูล	0
	1	รับทราบข้อมูล	1
	2	เขียนรายงานพัฒนาการ	2
	3	มีส่วนร่วมในการส่งเสริม พัฒนาการเด็ก	3
	4	ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์	4
3. สมุดสื่อสารระหว่าง บ้านและโรงเรียน	0	ไม่แสดงการรับทราบข้อมูล	0
	1	รับทราบข้อมูล	1
	2	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กแก่ครู	2
	3	ระบุความร่วมมือของทางบ้าน กับครู	3
	4	ร่วมหาแนวทางส่งเสริมกับครู	4
4. บันทึกครู หรือ หลักฐานการตอบ เข้าร่วมกิจกรรมหรือ ใบลงชื่อการนำสิ่งของ มาแบ่งปัน	0	ไม่ตอบสนองกิจกรรมของ โรงเรียน	0
	1	รับทราบกิจกรรมพิเศษ	1
	2	ตอบกลับในประเด็นที่ สอบถาม	2
	3	มีส่วนร่วมในกิจกรรม	3
	4	ให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นที่ เป็นประโยชน์แก่ครู	4

2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง และครูเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

2.1) ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.2) กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สำหรับสถานการณ์การสนทนากับผู้ปกครองหรือครูอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีการกำหนดคำถามไว้อย่างแน่นอน มีการจัดทำกรอบความคิดในการสัมภาษณ์เป็นแนวทางเพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ใช้เป็นประเด็นในการตั้งคำถามให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใน ส่วนที่ 1 เป็นแนวการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการการดำเนินการภายในโปรแกรมฯ และส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะกิจกรรมที่เหมาะสม ในการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความหมายในการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง ดังนี้คือ

พึงพอใจมาก หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองหรือครูบอกถึงสิ่งที่เห็นชอบต่อการดำเนินการใช้โปรแกรมฯในแต่ละประเด็นได้ 3 - 5 ข้อ

พึงพอใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองหรือครูบอกถึงสิ่งที่เห็นชอบต่อการดำเนินการใช้โปรแกรมฯในแต่ละประเด็นได้ 1 - 2 ข้อ

ไม่พึงพอใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองหรือครูบอกถึงสิ่งที่เห็นชอบต่อการดำเนินการใช้โปรแกรมฯในแต่ละประเด็นไม่ได้เลย

2.4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้คำแนะนำเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์และการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

ตารางที่ 9 กรอบความคิดในการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครอง

องค์ประกอบของโปรแกรมฯ	รายการของประเด็นคำถาม
1. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ	- ความรู้สึกต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ - คุณค่าที่ผู้ปกครองได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ - โปรแกรมฯสะท้อนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและครู
2. เนื้อหา	- ความชัดเจนของการประเมินพัฒนาการเด็ก

ตารางที่ 9 กรอบความคิดในการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครอง (ต่อ)

องค์ประกอบของโปรแกรมฯ	รายการของประเด็นคำถาม
3. กิจกรรมของโปรแกรมฯ	-ความเหมาะสมของกิจกรรมการสะท้อน ความคิดร่วมกับครู -ความเหมาะสมของการนำเสนอหลักฐาน เช่น พอร์ตโฟลิโอ บอร์ดสารนิทัศน์
4. ระยะเวลา	- ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละ กิจกรรม

ตารางที่ 10 กรอบความคิดในการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของครู

องค์ประกอบของโปรแกรมฯ	รายการของประเด็นคำถาม
1. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ	-ความรู้สึกต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ -คุณค่าที่ครูได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ -โปรแกรมฯสะท้อนการทำงานร่วมกันระหว่าง ผู้ปกครองและครู
2. เนื้อหา	-ความชัดเจนของการประเมินพัฒนาการเด็ก
3. กิจกรรมของโปรแกรมฯ	-ความเหมาะสมของกิจกรรมประชุมครู -ความเหมาะสมของกิจกรรมการสะท้อน ความคิดร่วมกับผู้ปกครอง -ความเหมาะสมของกิจกรรมการจัดระบบ สารนิทัศน์
4. ระยะเวลา	-ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละ กิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นทดลองใช้โปรแกรมฯ

นำส่วนประกอบของโปรแกรมฯ สือประกอบโปรแกรมฯ และแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำโปรแกรมฯ ไปใช้ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ ดังนี้

3.1 กำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

3.1.1 ประชากรในการวิจัย คือผู้ปกครองและครูของเด็กอนุบาลวัย 3 – 5 ปี บ้านเด็กจุฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1) เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก รับเด็กที่มีพัฒนาการสมวัยและเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งได้รับการวินิจฉัยพัฒนาการจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางและได้รับการบำบัดก่อนเข้าสมัครเรียนและ/หรือระหว่างเรียนในระดับอนุบาล

2) เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมที่让孩子เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการเล่น โดยครูประเมินเด็กตามสภาพจริง

3) เป็นสถานศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนโดยมีอัตราส่วนครูต่อเด็กเหมาะสมต่อความต้องการที่แตกต่างกันของเด็ก

4) เป็นสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญในการทำงานกับเด็กและผู้ปกครองเป็นรายบุคคล

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองของเด็กอนุบาลวัย 3 – 5 ปี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2544 บ้านเด็กจุฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 13 คน ครูประจำชั้นจำนวน 1 คน ครูผู้ช่วยจำนวน 1 คน และครูที่เลี้ยงจำนวน 1 คน

3.2 ดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ เตรียมการก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ และหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 เตรียมการก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ

1) เตรียมตัวทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและครู โดยเริ่มจากการเข้ามาช่วยสอนในกิจกรรมภาษาและการรู้หนังสือ สำหรับเด็กชั้นอนุบาล 3 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2543

2) วัดพฤติกรรมการร่วมมือของผู้ปกครองเพื่อเก็บข้อมูลเป็นข้อมูลก่อนทดลองใช้โปรแกรมฯ ในส่วนนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ ซึ่งเป็นสัปดาห์แรกของ

ต้นปีการศึกษา 2544 และตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกข้อมูลกับครู แล้วนำข้อมูลมาพิจารณาหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้วิเคราะห์ ได้ค่าเฉลี่ยของความเที่ยงตรงกัน ร้อยละ 97

3.2.2 ดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ดำเนินการตามแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ การให้ความรู้และแนวปฏิบัติ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ การปฏิบัติการ ใช้ระยะเวลา 10 สัปดาห์ และการสรุปผลการใช้โปรแกรมฯ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์

1) การให้ความรู้และแนวปฏิบัติ ผู้วิจัยจัดประชุมครู 1 ครั้ง และประชุมผู้ปกครอง 1 ครั้ง เพื่ออธิบาย ชี้แจง และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นทางการ

2) การปฏิบัติการ ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ ประกอบด้วย 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 กิจกรรมการจัดระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยและครูดำเนินการในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเด็ก รวมทั้งการจัดเก็บ คัดเลือก และวิเคราะห์หลักฐานที่สะท้อนพัฒนาการของเด็กในแต่ละกิจกรรม และทำการจัดระบบหลักฐานเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครอง

ระยะที่ 2 กิจกรรมการประชุมครู ผู้วิจัยและครูวางแผนร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดเก็บหลักฐาน รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากการสังเกตพัฒนาการเด็ก ตั้งประเด็นปัญหาและการหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการในด้านนั้นๆ

ระยะที่ 3 กิจกรรมสะท้อนความคิดร่วมกับผู้ปกครอง เป็นการทำงานระหว่างผู้วิจัย ครู และผู้ปกครองในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลพัฒนาการเด็ก ตลอดจนการปรึกษาหารือกันในการหาทางส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้สูงขึ้น

3) การสรุปผลการใช้โปรแกรมฯ ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มใหญ่ระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อสรุปการดำเนินงานและการหาแนวทางในการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็ก

3.2.3 หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ประเมินการผลโปรแกรมฯโดยการนำแบบวัดพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองมาเก็บข้อมูลเป็นข้อมูลระยะหลังทดลองใช้โปรแกรมฯ ในส่วนนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ คือ 3 สัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษาต้น และประเมินความพึงพอใจของการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับความพึงพอใจในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูรายบุคคลคนละ 15 นาที

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.3.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติเกี่ยวกับผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ มีวิธีการดังนี้

1) ตรวจสอบหลักฐานที่สะท้อนพฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองจากแหล่งข้อมูลทั้ง 4 สถานการณ์ คือ (1) การประชุมผู้ปกครอง (2) การเขียนตอบในสมุดรายงานพัฒนาการเด็ก (3) การสื่อสารผ่านสมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และ (4) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์พฤติกรรมความร่วมมือของผู้ปกครองในการให้คะแนน

1.1) กำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยเพื่อแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

ช่วงคะแนน	คะแนน ที่ได้	ความหมาย	ระดับความร่วมมือ
0.00 – 0.49	0	ไม่แสดงความร่วมมือ หรือ แสดงความร่วมมือน้อยที่สุด	ระดับ 0 การไม่รับการสื่อสาร
0.50 – 1.49	1	ให้ความร่วมมือน้อย	ระดับ 1 การรับการสื่อสาร ทางเดียว
1.50 – 2.49	2	ให้ความร่วมมือปานกลาง	ระดับ 2 การรับการสื่อสาร สองทาง
2.50 – 3.49	3	ให้ความร่วมมือมาก	ระดับ 3 การเป็นผู้มีส่วนร่วม
3.50 – 4.00	4	ให้ความร่วมมือมากที่สุด	ระดับ 4 การเป็นผู้สนับสนุน

1.2) คำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความร่วมมือของผู้ปกครอง ก่อนและหลังการทดลอง

1.3) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างมัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความร่วมมือก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

1.4) สรุปผลเชิงบรรยายเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลอง

2) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯของผู้ปกครองและครูมาวิเคราะห์ โดยหาจำนวนของผู้ปกครองและครูที่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

3.3.2 การรายงานข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ มีวิธีการดังนี้

1) รายงานผลการประเมินความร่วมมือของผู้ปกครองเชิงบรรยายจากข้อมูลก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ โดยใช้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1) ข้อมูลบันทึกการสังเกตของครู บันทึกครู และข้อมูลจากแฟ้มงานครู

1.2) ข้อมูลที่เป็นหลักฐานจากการสถานการณ์การเก็บข้อมูลทั้ง 4

สถานการณ์ ได้แก่ บันทึกการประชุมผู้ปกครอง สมุดรายงานพัฒนาการเด็ก สมุดสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และหลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครอง

2) รายงานผลการประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครู

ขั้นที่ 4 ชี้นำไปใช้และปรับปรุงโปรแกรมฯ

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ การวิเคราะห์ความร่วมมือของผู้ปกครอง การสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของครูและผู้วิจัย รวมไปถึงข้อมูลจากการประชุมครู และการสะท้อนความคิดร่วมกับผู้ปกครองระหว่างการดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ มาวิเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญ แล้วนำผลมาปรับปรุงโปรแกรมฯ

4.2 นำโปรแกรมฯ ที่ปรับปรุงแล้วมาใช้ในภาคการศึกษาที่ 2 เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งต้องใช้เวลาในการค้นหา ระบุความต้องการ หาแนวทางส่งเสริมพัฒนาการ และติดตามผลนานกว่า 1 ภาคการศึกษา

4.3 นำเสนอโปรแกรมฯ ฉบับสมบูรณ์ โดยนำเสนอขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ในแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการปรับปรุงโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล

